

Andres Bauer

- Burger
- Bestuurder
- Projectleider
- Postbezorger
- Onderhandelaar
- Antropoloog
- Gespreksleider
- Postbezorger
- Huiskamerbezoeker
- Trainer
- Adviseur

Agenda

windacademie

zuidenwind

1. Wie is Zuidenwind en hoe zijn wij georganiseerd
2. Uitdagingen bij grootschalige energieprojecten
3. Ingrediënten voor succesvolle ontwikkeling van windparken
4. De coöperatieve aanpak als methode van projectontwikkeling – cases Midden-Limburg
5. Verschil marktpartijen / coöperatieve ontwikkeling
6. Financiering van een windproject
7. Beleidskaders en planologische voorwaarden

Coöperatie Zuidenwind

Wie zijn wij en hoe organiseren wij ons?

- Vereniging met 600 leden
- Doel:
  - Sociaal Ondernemen met windenergie
  - Windparken bouwen
  - Andere coöperaties en gemeenten helpen
- 2015
  - bouw 1^e burgermolen in Limburg
- 2018
  - twee onherroepelijk vergunde windparken
- 2020 windpark Heibloem gereed
- 2021 windpark Ospeldijk gereed

Wat is een coöperatie

Zeven coöperatieve principes (International Cooperative Alliance VN -- REScoop NL)

1	Open en vrijwillig lidmaatschap	<i>Iedereen kan lid worden</i>
2	Economische participatie van de leden	<i>De leden kunnen investeren in de coöperatie</i>
3	Democratische controle door de leden	<i>De Algemene Ledenvergadering beslist</i>
4	Autonomie en onafhankelijkheid	<i>Zuidenwind is alleen van de leden</i>
5	Onderwijs, vorming en informatieverstrekking	<i>Zuidenwind steunt kennisontwikkeling</i>
6	Samenwerking tussen coöperaties	<i>REScoop NL - energiecoöperaties</i>
7	Betrokkenheid van de gemeenschap	<i>Zuidenwind steunt de omgeving</i>

Uitdagingen bij grootschalige energieprojecten

- Uitdagingen energietransitie zijn enorm
  - (Akkoord van Parijs / Energieakkoord / RES / Klimaatakkoord) – windenergie is onontbeerlijk
  - NL 2020: 6000 MW wind op land / Brabant: 470,5 MW / Limburg: 95,5 MW
  - 50% lokaal eigendom van alle grootschalige wind en zon projecten
- Leefomgeving van burgers zal de komende jaren ingrijpend veranderen
  - NYMBY is hardnekkig – niemand wil windmolens in zijn achtertuin – is dat wel waar???
  - Calimero effect
- Spanningsveld tussen publieke opgave en van private initiatieven
  - Belangen tegenstelling – publiek / privaat
  - Private grondrechten definiëren / bepalen veelal het initiatief
  - acceptatie door de burger bepaalt door verbinding van belangen (omgevingswet)
- Zorg dat burgers eigenaar van ontwikkelpoces en windparken kunnen worde
  - Gevolg is draagvlak, zeggenschap, acceptatie en vertrouwen

Voorbeelden Midden - Limburg

Onze ingrediënten voor een succesvolle ontwikkeling van windprojecten

- Zorg dat burgers (omgeving) eigenaar zijn
  - van het ontwikkel proces (omgevingswet / gebiedsontwikkeling)
  - van de energieprojecten
- Ga anders om met de omgeving: neem ze serieus
  - Sociaal rechtvaardige verdeling van lusten en lasten
  - Zet in op *ontwikkelingsdynamiek* en niet op €€€
  - Hou de winst lokaal
- Mogelijk door
  - een gericht beleidskader (planologische medewerking)
  - actieve rol van de omgeving in burger-energiecoöperaties

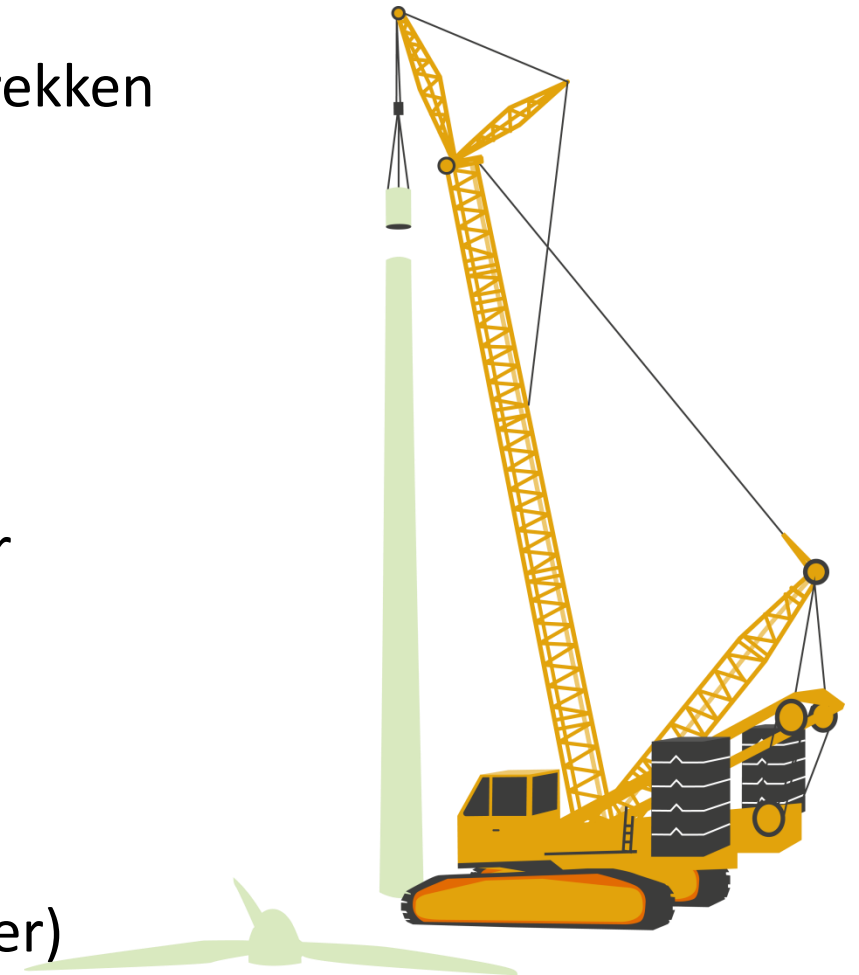

Windpark Ospeldijk - de coöperatieve methode: we maken burgers eigenaar van het windproject

Wat doen we met de omgeving?

1. Tijdig, transparant, en collectief informatie delen
2. Dorpsraden, buurtverenigingen, fanfare, schutterij betrekken
3. Open vervolgc communicatie van burger tot burger: herhaling van informatie in keukentafelgesprekken
4. **Respect** voor zowel vóór- als tegenstanders: we willen geen voorstanders winnen, maar we willen **vertrouwen** winnen
5. Omwonenden kunnen democratisch meebeslissen over besteding omgevingsfonds (+/- €45.000,- per jaar)
6. Leden kunnen democratisch meebeslissen over duurzaamheidsfonds (+/- € 100.000 per jaar)
7. Iedereen kan financieel participeren (+/-5% dividend)
8. Lokale ondernemers profiteren ook (Kiggen, Kalle Bakker)

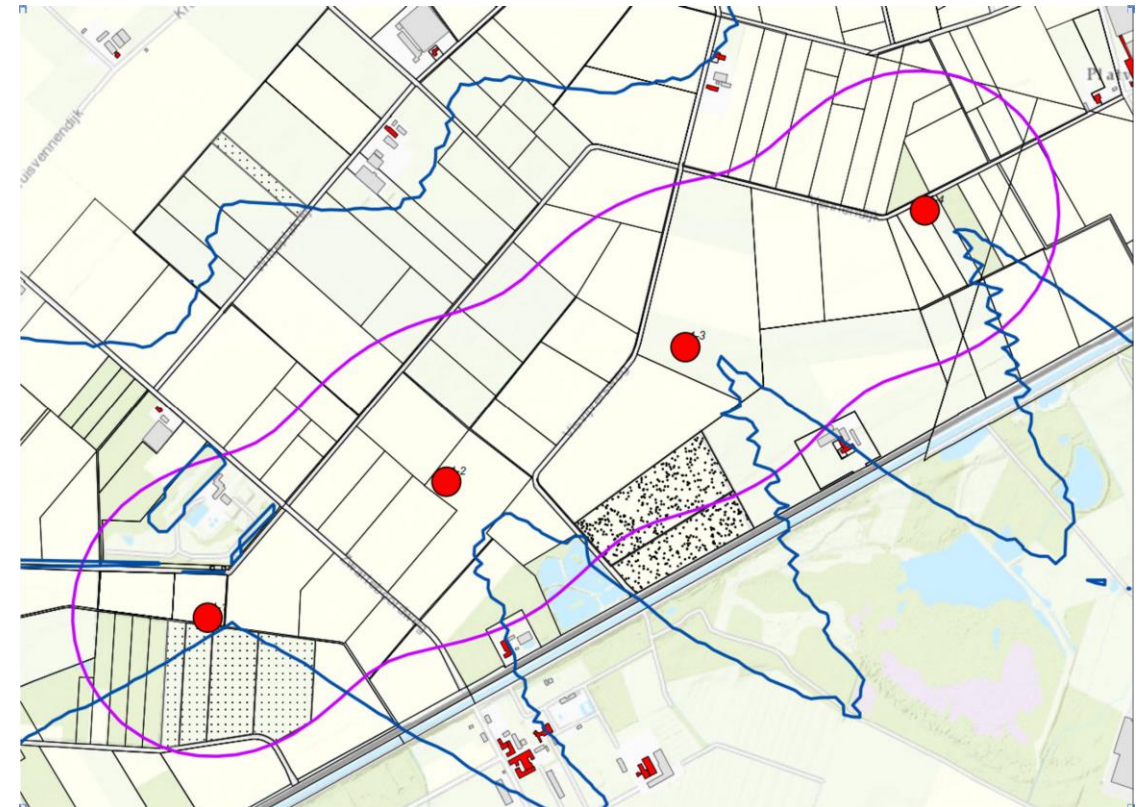
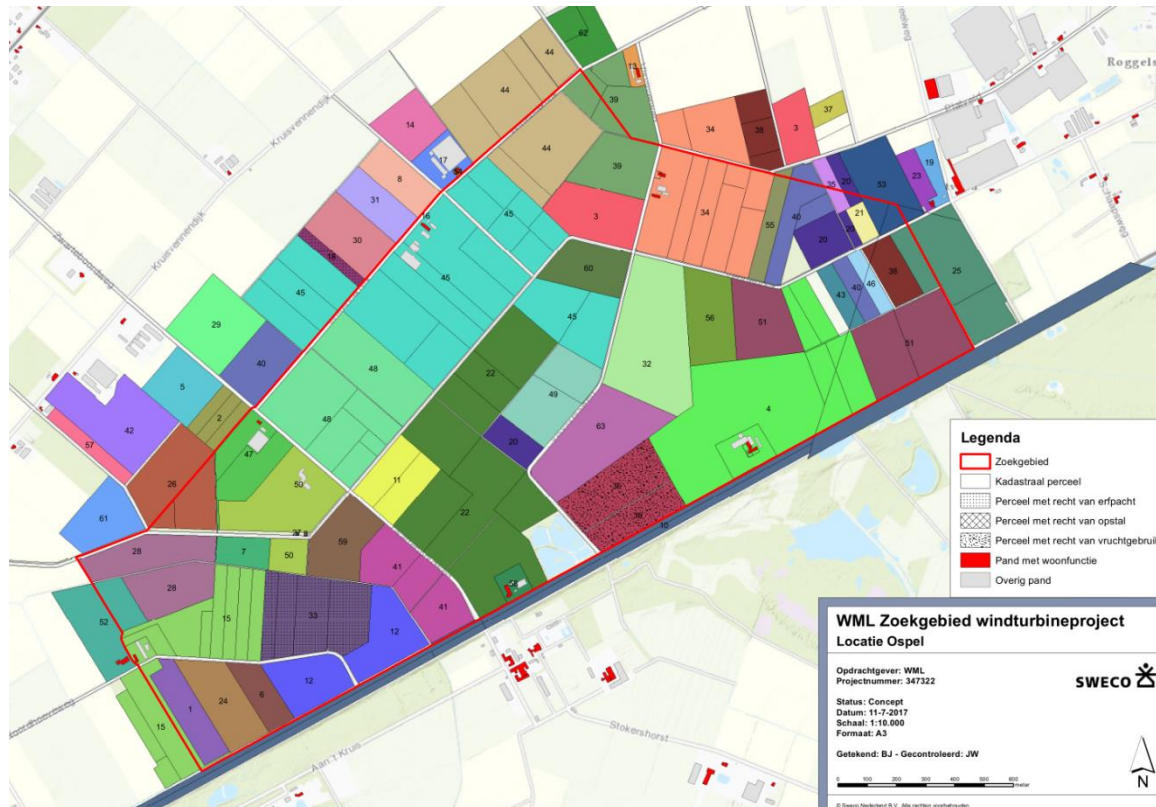

Concreet De coöperatieve exploitatie van een windturbine

- Tegenoverstelling coöperatief $\leftrightarrow$ traditioneel

Windpark Ospeldijk - de coöperatieve methode: we maken burgers eigenaar van het windproject

Wat we **niet** doen...

- vooraf grondposities innemen
- vooraf individuele gesprekken voeren
- vooraf het plan dicht timmeren

Wat we **wel** doen...

- een ruim zoekgebied definiëren (308 ha)
- alle grondeigenaren (45) en bewoners (8) **collectief** uitnodigen
- de coöperatieve methode uitleggen in het zoekgebied:
  - **samen** ondernemen in wind
  - **samen** het plan uitwerken
  - **samen** de verdeelsleutel van grondhuur (+/- € 112.000 pj) tussen grondeigenaren / bewoners / locaties turbine en infrastructuur vaststellen

De coöperatieve exploitatie van een windturbine

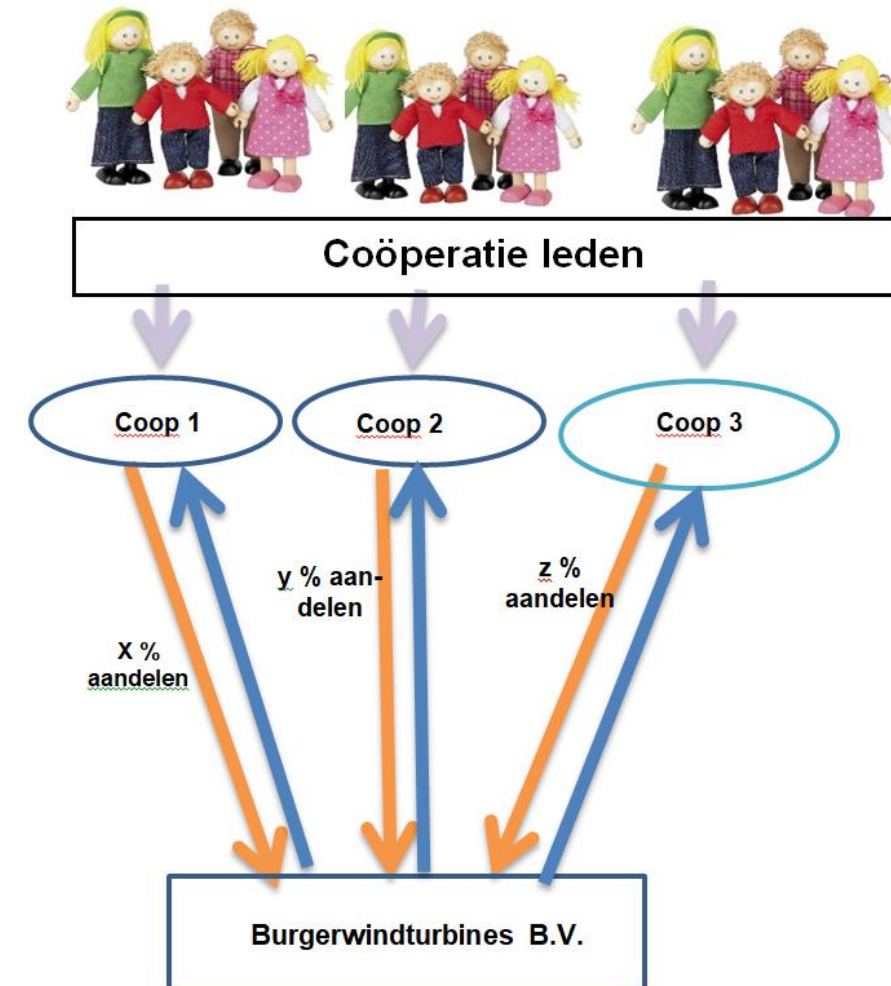

• Organisatie

- Coöperaties zijn verenigingen van burgers die ondernemen
- Centraal begrip: **eigenaarschap**
  - van het ontwikkelproces
  - van de turbines tijdens de exploitatie
- Dit woord vervangt de begrippen: **draagvlak** en **participatie**

• Financiering

- Door SDE is rendabele exploitatie mogelijk
- Eigen vermogen door burgers 10% - 20%
- Rest door banken

Wat blijft aan geldstromen in uw regio

bij coöperatieve of marktontwikkeling één turbine P90=10.000.325

	Exploitatie 15 jr bedragen/jaar		<u>Ontwikkelaar</u>	<u>Coöperatief</u>
investering		€ 5.400.000		
eigen vermogen	10%	€ 540.000		
Rente eigen vermogen				(€ 27.000)
vreemd vermogen	90%	€ 4.460.000		
winst /jaar	~15/16%	€ 113.187		
dividend uitkering		€ 161.311		€ 161.311
grondvergoeding	2,90/MWh	€ 35.589	€ 35.589	€ 35.589
omgevingsfonds	€0,50/MWh	€ 5.000	€ 5.000	€ 10.000
Totaal lokale opbrengsten per turbine per jaar			€40.000	€206.900
Beschikbaar voor inzet in regio			€ 5.000	€ 144.311

Beleidskader : voorwaarden voor planologische medewerking

Het beleidsproces

- Stel een sturend beleidskader vast
- nodig initiatiefnemers uit om principe verzoeken in te dienen
- Beoordeel deze verzoeken voor planologische medewerking
  - Objectief op criteria uit het beleidskader
  - Selecteer de beste
  - Verleen planologische medewerking aan dat plan
  - Controleer na de uitwerking opnieuw op de criteria en het plan

Voorbeelden: Leudal / Nederweert / Staphorst / Zeewolde

Beleidskader : voorwaarden voor planologische medewerking

Bepaal de eisen die de gemeente/bevoegd gezag stelt aan medewerking

1. De omgeving heeft een actieve rol bij de ontwikkeling en de exploitatie
2. Het rendement vloeit maximaal terug naar de gemeenschap.
3. Géén grondspeculatie : slecht één plan in een zoekgebied
4. Tenminste 50 % coöperatief ontwikkelen (of streven naar 100% coöperatief)
5. Goede landschappelijke ruimtelijke inpassing

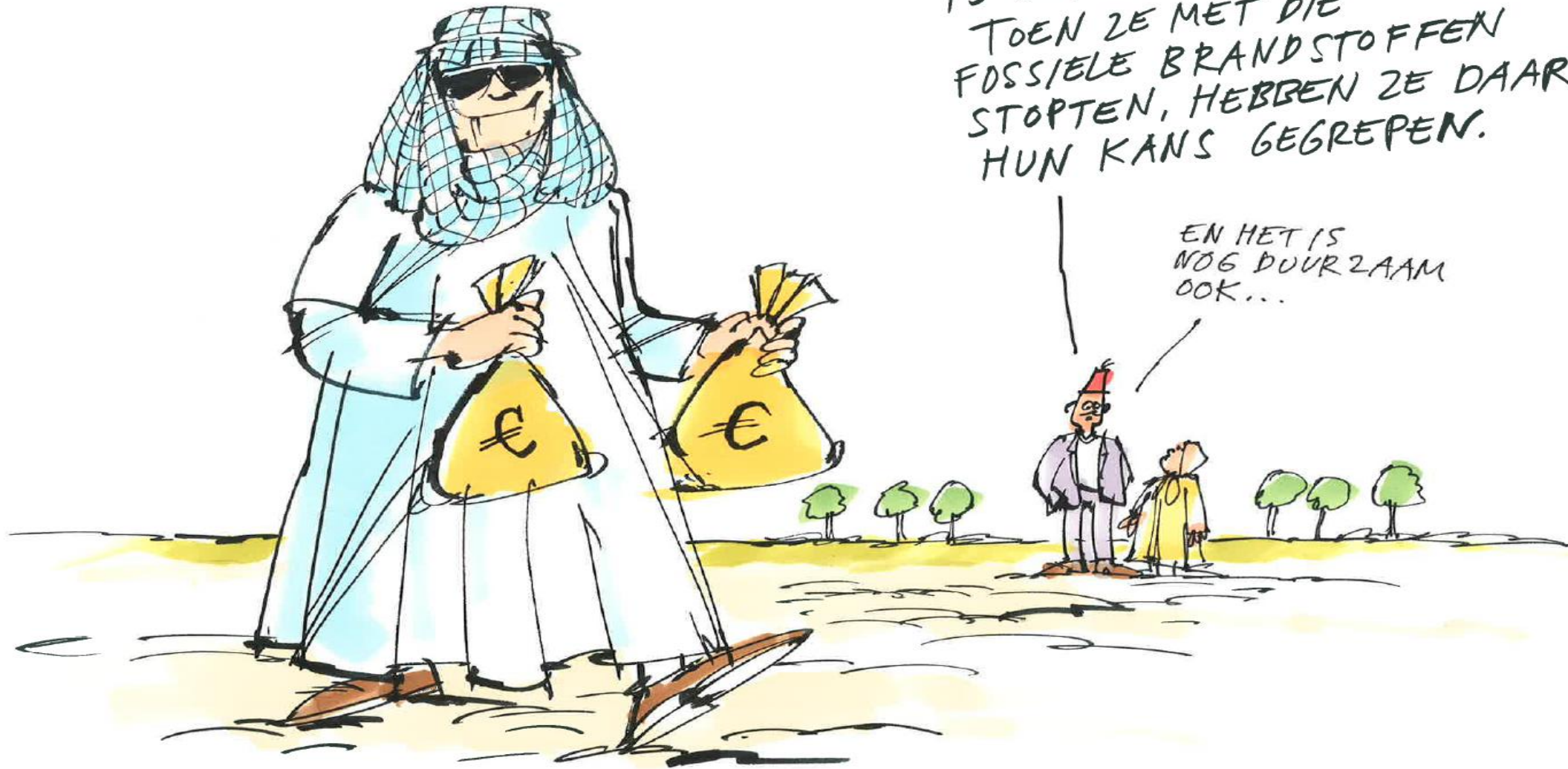

Ondernemende burgers

KIJK LIEVERD, DAT
IS EEN BETUWESJEIK!
TOEN ZE MET DIE
FOSSIELE BRANDSTOFFEN
STOPTEN, HEBBEN ZE DAAR
HUN KANS GEGREPEN.

EN HET IS
NOG DUURZAAM
OOK...

Dank voor uw aandacht

andres.bauer@zuidenwind.org